

det Simpleste, og der kunde ogsaa være nogen Grund til at foretrække det, naar man seer her til, at der efter den Holdning, som Regjeringen har indtaget overfor Lovforslaget, jo overhovedet ikke er nogen Grund til at antage, at dette Lovforslag vilde kunne blive til Lov. Udvalgets Fleertal har imidlertid meent, at der dog var andre Grunde, som kunde anbefale, at man forsøgte, om man ikke kunde samle Landstthinget om en noget fyldigere Udtalelse. Deels laa der jo en Grund dertil i den ganske særegne Opfordring, der kom til Landstthinget baade fra det andet Thing og fra Regjeringen, om at udtale sig i denne Sag, og deels kunde der vel ogsaa i Sagen selv være Grunde, som tale derfor. Et æret Mindretal har bemærket, at det uden Tvivl var at beklage, at dette Lovforslag var fremkommet, fordi det ikke kunde Andet end indvirke hæmmende paa den naturlige Fremgang af Overgangen til Selveiendom ved at svække Tilhøieligheden til at sælge, og dertil kunne vi ikke Andet end give det ærede Mindretal fuldstændig Ret. Det kan jo ikke være Andet end, at, naar et Lovforslag som dette fremkommer, saa maa det tilveiebringe en vis Usikkerhed med Hensyn til Fremtiden, og en saadan Usikkerhed maa nødvendigviis have Indflydelse paa Forhandlingerne mellem Sælger og Kjøber; men vi have troet, at det maatte kunne bidrage til at fjerne denne Usikkerhed, om Landstthingets Stilling i denne Sag kunde blive aldeles klar, om der fra Landstthingets Side kunde udgaae et Votum, som ikke gav Anledning til forskjellige Fortolkninger. Det er derfor, at Udvalgets Fleertal, som finder, at den Retsbetragtning, man har gjort gjældende i Betænkningen, er aldeles afgjørende, foreslaaer Landstthinget at slutte sig til denne Betragtning; thi dersom den er rigtig, saa kan det jo kun være godt, mene vi, at den aabent og klart ndtales, for at enhver Tvetydighed kan falde bort. Det samme af mig nævnte ærede Mindretal har meent, at den Hævdelse af Eiendomsretten, som indeholdes i den Udtalelse, vi foreslaaer, skulde kunne opfattes som en Fornægtelse af Lovgivningsmagtens Myndighed over Bøndergodset. Dette er en Opfattelse, som jeg tør paastaae ikke er rigtig. Udvalgets Fleertal maa tværtimod i fuldeste

Maal hævde denne Myndighed; vi hævde, at ligesom det hidtil har været en Grundfæstning her i Landet, at Fæstegodset i Landbobefolkningens Interesse skulde være undergivet Statens Tilsyn, saaledes bør ogsaa denne Tilsynsret fremdeles i kraftigste Maade fastholdes; men hvad vi ikke kunne være enige i, er, naar det samme ærede Mindretal mener, at det skulde følge af denne Tilsynsret, at Eiendomsbegrebet ikke i fuld Maade skulde være anvendeligt paa Eiendomsretten over Bøndergodset; det er Noget, vi ikke kunne anerkjende. Det er jo Noget, der gjælder om al Eiendom, at Eieren maa være undergivet den Indskrænkning i Raadigheden derover, som følger af, hvad Statsvetlet maatte kræve. Det gjælder jo om Selveierjorden her i Landet, at Selveieren i flere Henseender er indskrænket i sin Raadighed over Jorden, navnlig ifølge Lovgivningen om Udstykning og Sammenlægning; men derfor siger man dog ikke, at Eiendomsbegrebet ikke fuldstændig er anvendeligt paa Selveierjord, derfor siger man ikke, at der her kan være Tale om en Deling af Eiendomsretten mellem Selveieren og Staten, ialfald ikke saaledes, at den Deel af Eiendomsretten, der skulde tilfalde Staten, skulde kunne fastsættes til en bestemt Værdi, en bestemt Quota. Jeg vil iøvrigt for mit Vedkommende paa ingen Maade have det opstillet som en abstract Paastand, at Staten under ingen Omstændigheder skulde kunne komme til en Tvangslov, hvorved den paahød Fæstegodsets Overgang til Selveiendom. En saadan abstract Sætning kunde det aldrig falde mig ind at opstille; men, efterat det har viist sig, hvilke grundede Indvendinger, efter vor Mening uovervindelige Indvendinger, der er at gjøre imod alle de Forslag, som hidtil have været gjorte til en saadan Tvangslov, saa forekommer det os, at der er Grund til engang at høre op med at stille en saadan Tvangslov i Udfigt, idet man ved at vedblive at stille dette Billede frem som Noget, der skulde kunne iværksættes i Fremtiden, men hvis Realisation dog ikke rykker nærmere, kun skaber Illusioner, og vi troe, det vilde være meget heldigere og bedre, om Blikket vendtes hen paa at fremme det Formaal, der søges fremmet,